

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Străisteanu,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-1768/23
NR. PIGD 2-23056779-01-2ra-29122023)*

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Invocarea declarativă a art. 432 alin. (1)-(2) din Codul de procedură civilă nu constituie temei pentru admisibilitatea recursului

Judecătoria Chișinău, sediul Centru: jud. N.Lupașcu
Curtea de Apel Chișinău: jud. I. Secrieru, M. Anton, V. Cotorobai

27 noiembrie 2024
Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților chestiunea cu privire la admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Străisteanu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc,

Oxana Parfeni, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 19 aprilie 2022, Gheorghe Străisteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral (f. d. 2-17).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Gheorghe Străisteanu a indicat că, la 14 septembrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, examinând cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Justiției în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 a emis o hotărâre, prin care a constatat încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile și a dispus încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu a prejudiciului cauzat.

3. A menționat că, la 14 octombrie 2020 hotărârea judecătorească din 14 septembrie 2020 a devenit irevocabilă prin necontestare. Prin urmare, actul judecătorec din 14 septembrie 2020, conform legii, urma să fie executat în termen de 3 luni. Însă, hotărârea judecătorească din 14 septembrie 2020 nu a fost executată nici până la data depunerii prezentei cereri de chemare în judecată. Doar la 23 martie 2023 titlu executoriu nr. 2-2645/2020 a parvenit spre executare la Ministerul Justiției care a solicitat prezentarea documentelor necesare pentru a le depune la Ministerul Finanțelor.

4. A susținut reclamantul, că în conformitate cu prevederile art. 254 din Codul de procedură civilă rămân irevocabile hotărârile judecătorești: a) emise în primă instanță, după expirarea termenului de apel, dacă participanții interesați nu au exercitat calea de atac corespunzătoare.

5. A menționat reclamantul, că reprezentantul Ministerului Justiției nu a contestat cu apel hotărârea din 14 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar angajații instanței de judecată, după data de 14 octombrie 2020, când actul judecătoresc a devenit irevocabil, nu au expediat titlu executoriu Ministerului Justiției pentru executarea actului judecătoresc și nici nu a informat participanții la proces despre necontestarea hotărârii care la 14 octombrie 2020 a devenit irevocabilă.

6. Prin urmare, acțiunile ilegale comise de instanțele de judecată în privința lui Gheorghe Straisteanu, în cadrul executării hotărârii judecătorești irevocabile din data de 14 septembrie 2020, cad sub incidența Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

7. A indicat reclamantul, că în corespundere cu art. 6.1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa.

8. Astfel, reieșind din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, art. 70 din Codul de Executare al Republicii Moldova și prevederile Legii nr. 87, încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, este necesar de a fi stabilit prin următoarele criterii:

I. Complexitatea cauzei: în acest aspect menționează că procedura de executare, hotărârea judecătorească irevocabilă din 14 septembrie 2020, nu este dificilă din punct de vedere factologic sau juridic, nu prezintă nici o complexitate, deoarece pe dosar participă doar două părți, creditorul și debitorul. Pe dosar nu a fost și nu este necesar de a efectua acțiuni complexe.

II. Comportamentul părților în procedura de executare: La acest compartiment menționează că el, Straisteanu Gheorghe, în calitate de creditor s-a comportat conform legislației în vigoare, iar neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile, fapt care a dus la încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, se datorează exclusiv comportamentului vădit ilegal, abuziv, al angajaților instanței de judecată și a Ministerului Justiției.

III. Importanța cauzei pentru creditor: În aspectul dat susține că, procedura de executare menționată mai sus pentru el este extrem de importantă întrucât este vorba despre neexecutarea unei hotărâri judecătorești care îl afectează material extrem de grav, deoarece, fiind pensionar, suma indicată în hotărârea judecătorească și titlu executoriu este necesară pentru întreținerea familiei, pentru a supraviețui în condițiile economice extrem de grele în care se află Republica Moldova.

9. A menționat reclamantul, că prejudiciul material și moral este în directă legătură cu acțiunea ilegală a angajaților instanței de judecată și a Ministerului Justiției.

10. A indicat faptul, că este în afara oricăror dubii că angajații instanței de judecată și a Ministerului Justiției au acționat vădit ilegal, ignorând intenționat prevederile legislației, nu au contestat hotărârea judecătorească, iar după devenirea irevocabilă nu au expediat titlu executoriu spre executare în adresa Ministerului Justiției și nici nu a informat participanții la proces despre actul judecătoresc irevocabil. Prin comportamentul său contrar tuturor cerințelor care obligă persoanele responsabile să execute în termen rezonabil, operativ hotărârea judecătorească irevocabilă, angajații statului au trecut peste toate limitele legale, iar circumstanțele în care autoritatea publică refuză să acționeze conform legii, a provocat daune morale irecuperabile.

11. A menționat, că în calitate de reclamant, estimează mărimea prejudiciului moral cauzat în sumă de 13 000 de lei, care este cu mult mai mică decât mărimea sumelor oferite de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cauze similare decise împotriva Moldova, cauzat prin: sentimente de frustrare cauzate de caracterul ilegal al acțiunilor angajaților instanței de judecată și a Ministerului Justiției, comise vădit contrar legislației, manifestate prin sentimentul de anxietate, stres, neliniște, perturbare a vieții, disconfort și retrăire, imposibilitatea savurării modului obișnuit de trai, sentimente de incapacitate de a se bucura în modul convenit de garanțiile prescrise de Lege, sentimente de frustrare, nedreptate și umilință, nervi, griji, afectare sufletească; în suferințe continue din cauza nenumărate ilegalități comise în privința sa de către angajații statului, refuzul examinării plângerilor, tănuirea și distrugerea petițiilor, falsificarea documentelor din dosar, neexecutarea hotărârilor judecătorești; suferințe psihice și fizice, dureri, stresuri, nervi, griji, lipsă de la serviciu în timpul examinării cauzei, afectare sufletească și spirituală, oboseală, dificultăți, demoralizare, descurajare, hedonisit - limitarea de a se bucura de plăcerea vieții, de

satisfacții spirituale și materiale; anxietate cauzată de incertitudinea creată de angajații statului din comportamentul căruia a înțeles că ilegalitățile comise, în viziunea lor, este o normă de drept.

12. În drept, reclamantul și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 2 alin. (1), (2), (3), art. 3 alin. (3), art. 4 alin.(1), (4), (5), art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 2, 4, 5 din Codul de procedură civilă, art. 1, 2, 9, 15, 16, 19, 21, 858, 874, 881, 901, 934, 935, 942, 1998, 2036, 2037 din Codul civil, art. 6.1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

13. Reclamantul Gheorghe Străisteanu a solicitat admiterea acțiunii, constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile din 14 septembrie 2020 și încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său suma în mărime de 13 000 de lei, cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile care durează 3 (trei) ani.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

14. Prin hotărârea din 15 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Străisteanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral (f. d. 46, 63-74).

15. Întru argumentarea soluției adoptate, instanța de fond a reținut că, în speță, nu se poate invoca insuficiența acțiunilor întreprinse de către Ministerul Justiției, or din momentul recepționării titlului executoriu spre executare până la înaintarea prezentei acțiuni în justiție, pârâtul a utilizat toate instrumentele prevăzute de cadrul legal întru executarea acestuia.

16. Totodată instanța de fond a reținut, că creditorul Gheorghe Străisteanu nu a dat dovadă de diligență și voință întru executarea

documentului în beneficiul său în termeni mai restrânși, manifestând un comportament pasiv. Astfel, doar după recepționarea înștiințării privind remiterea titlului executoriu în adresa Ministerului Justiției reclamantul a formulat critici privind neexecutarea hotărârii judecătorești prin depunerea prezentei acțiuni în justiție.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

17. La 25 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice, Gheorghe Străisteanu, a declarat apel motivat, împotriva hotărârii din 15 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f. d. 49-61)

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

18. Prin decizia din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Gheorghe Străisteanu, casată hotărârea instanței de fond și pronunțată o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii. S-a constatat încălcarea termenului rezonabil de executare a hotărârii din 14 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pentru perioada din 15 octombrie 2020 până la 19 aprilie 2023. S-a reparat prejudiciul moral cauzat prin această încălcare și s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în folosul lui Gheorghe Străisteanu echivalentul bănesc al prejudiciului moral, în cuantum de 2 000 de lei. În rest, pretenția din cererea de chemare în judecată ce excedă cuantumul prejudiciului moral încasat, a fost respins, ca fiind nefondată (f. d. 84, 85-90).

19. Pentru a decide astfel, instanța de apel examinând materialele cauzei, analizând hotărârea contestată și motivele reținute de instanță în necesitatea respingerii acțiunii în coraport cu starea de fapt constatată și coroborată la prevederile legale pertinente și aplicabile raportului juridic litigios, a conchis că soluția instanței de fond este greșită și rezultată din interpretarea eronată a normelor de drept material, ceea ce constituie temei de casare a actului judecătoresc de dispoziție contestat.

20. Instanța de apel a reiterat că, în cauza dată se pretinde neexecutarea unui titlu executoriu emis în baza hotărârii din 14 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nr. 2-2645/2020, în calitate de debitor

figurând o autoritate de stat, termenul de neexecutare a documentului executoriu constituind mai mult de 3 ani. Totodată, instanța de apel a reiterat că pentru încălcarea dreptului de a fi executată hotărârea judecătorească în perioada 15 octombrie 2020 – 19 aprilie 2023 (data adresării cu prezenta acțiune), reclamantul/apelant Gheorghe Străisteanu a acționat Statul în judecată, în acest sens existând hotărâre judecătorească irevocabilă.

21. Din lucrările dosarului, instanța de apel a stabilit cert că autoritatea de stat era obligată de a executa hotărârea judecătorească, dar nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare și necesare în acest sens.

22. Prin urmare, instanța de apel a admis pretenția reclamantului și a constatat încălcarea termenului rezonabil de executare a hotărârii din 14 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pentru perioada din 15 octombrie 2020 până la 19 aprilie 2023.

23. Ținând cont de durata încălcării, de importanța executării hotărârii judecătorești pentru reclamant, instanța de apel a considerat în mod echitabil, în lumina jurisprudenței CtEDO, de a-i acorda reclamantului cu titlu de prejudiciu moral suma de 2 000 de lei. Instanța de apel a conchis că sumă de 2 000 de lei este suficientă și echitabilă, care corespunde situației constatate și perioadei de inacțiune a autorităților statului de a executa hotărârea judecătorească, urmând să aducă satisfacția reală creditorului.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

24. La 29 decembrie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs, împotriva deciziei din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe (f. d. 163-167).

25. La 29 decembrie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Gheorghe Străisteanu, a declarat recurs, împotriva deciziei din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, modificarea deciziei instanței de apel, în partea cuantumului prejudiciului încasat în sumă de 2 000 de lei, cu admiterea integrală a acțiunii (f. d. 103-109, 113).

SOLICITAREA RECURENTULUI Ministerul Justiției al Republicii Moldova

26. În motivarea recursului, recurentul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a invocat prevederile art. 432 alin. (1) lit. b), e) din Codul de procedură, care reglementează că recursul poate fi admis dacă prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție, precum și în cazul în care decizia contestată este arbitrară și/ori se bazează în mod determinat pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

SOLICITAREA RECURENTULUI Gheorghe Străisteanu

27. În motivarea recursului, recurentul Gheorghe Străisteanu a invocat prevederile art. 432 alin. (1) lit. a), b) din Codul de procedură, care reglementează că recursul poate fi admis dacă interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție, precum și în cazul în care prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

28. Art. 434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

29. Completul de judecată conchide că recurentul s-a conformat prevederilor art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă și a depus în termen recursul, or, copia deciziei motivate a fost notificată în adresa recurenților, în mod electronic, 27 decembrie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f. d. 91), iar cererile de recurs au fost depuse la 29 decembrie 2023 (f. d. 97-101, 103-109, 113).

30. La 16 mai 2024, în adresa intimațiilor au fost expediate copiile recursurilor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 120).

31. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursurilor, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Străisteanu, nu a făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

32. Art. 433 alin. (1) lit. (a) din Codul de procedură civilă

(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1);

33. Art. 432 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

34. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

35. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, enunțate la pct. 33 din prezenta încheiere.

36. Verificând motivele de casare, invocate în cererile de recurs de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Străisteanu, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă existența temeiurilor de declarare a

recursului ca fiind admisibil, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Străisteanu, conțin obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

38. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

39. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

40. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Străisteanu, ca fiind inadmisibile.

41. Ținând cont de cele expuse *supra* și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art.433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibile recursurile depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Străisteanu, împotriva deciziei din 16 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni